

Folketingets Kulturdvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

8. oktober 2013

Folketingets Kulturdvalg har den 24. september 2013, efter ønske fra Jørgen Arbo-Bæhr (EL), stillet mig følgende spørgsmål, nr. 195 (Alm. del), som jeg hermed skal besvare.

Spørgsmål:

Hvorfor kan stadsarkiverne ikke låne arkivalier fra Rigsarkivet, og hvad betyder det for tilgængeligheden til arkivalier for både de professionelle og de almindelige arkivbrugere uden for Københavnsområdet?

Svar:

Jeg har bedt Statens Arkiver om at orientere mig om sagen. Statens Arkiver, herunder Rigsarkivet, har som konsekvens af en omfattende, nu afsluttet, tyverisag implementeret en række sikringstiltag, der skal forhindre tilsvarende tyveri af uerstattelig, national kulturarv. Et af disse tiltag er lukning af fjernlån til eksterne institutioner.

Statens Arkivers arkivalier er dermed tilgængelige i institutionens fem læsesale i henholdsvis Viborg, Aarhus, Aabenraa, Odense og København samt på Arkivalier Online (www.sa.dk) i det omfang, arkivalierne er digitaliseret.

Beslutningen er truffet ud fra en betragtning om, at ingen eller kun få af de tidligere anvendte eksterne læsesale vil kunne leve op til de sikringsmæssige foranstaltninger, som Statens Arkiver med virkning fra 3. september 2013 har implementeret på sine læsesale. Her skal fremhæves:

- Restriktive regler for, hvad der må medbringes til læsesalsområdet
- Tv-overvågning af læsesalsområdet
- Permanent overvågning i læsesalsområdet udført af personale
- Sikringsmæssigt funderet tildeling af pladser i læsesalsområdet

Derudover forventer Statens Arkiver at kunne etablere visitation ved indgang til og udgang fra læsesalsområdet fra 2014 efter vedtagelse af L 18 2013-2014. Forslag til lov om ændring af lov om visse foranstaltninger imod tyveri fra det kgl. Bibliotek (Udvidelse af visitationsadgang til visse statslige og statsanerkendte kulturarvsinstitutioner med publikumsadgang til samlingerne).

Hertil kommer, at såfremt eksterne institutioner skulle kunne leve op til disse krav, vil det være en forudsætning, at Statens Arkiver løbende skal føre tilsyn med, at disse skærpede krav overholdes. Dette vil være overordentligt ressourcekrævende for Statens Arkiver.

Det bemærkes, at Arkivverket i Norge og Riksarkivet i Sverige af sikringshensyn ikke udlåner arkivalier til eksterne institutioner. Baggrunden herfor er manglende muligheder for kontrol af sikringen i eksterne institutioner, herunder transport/forsendelse af arkivalier.

Statens Arkiver anser det sikringsmæssigt påkrævet, at institutionen selv forestår transport af arkivalier mellem Statens Arkivers afdelinger. Derfor foretages således i dag al sådan transport af medarbejdere ved Statens Arkiver. En udvidelse af denne transport ligger i dag udenfor Statens Arkivers muligheder.

Hidtidige brugere af arkivalier på læsesale udenfor Statens Arkiver kan gøre gældende, at dette er en serviceforringelse. Dette anerkendes, men det er Statens Arkivers vurdering, at sikringen af den skriftlige, nationale kulturarv er vigtigere end omfattende geografisk tilgængelighed. En fornuftig geografisk spredning er fortsat til stede, idet Statens Arkivers arkivalier kan tilgås i Statens Arkivers fem læsesale, der er fordelt med tre i Jylland, en på Fyn og en på Sjælland.

Statens Arkiver arbejder på at begrænse de negative konsekvenser for såvel professionelle som almindelige arkivbrugere af de gennemførte sikringsforanstaltninger ved en omfattende satsning på digitalisering. Denne betyder, at de hyppigst anvendte arkivalier – kirkebøger, folketællinger, lægsruller mv. – nu er eller inden årets udgang vil være tilgængelige som webtilbud.

Dertil kommer, at der arbejdes målrettet med at åbne op for de tidligere godkendte lånesteder til at udlåne de mange tusinde mikrofilm med optagelser af væsentligste dele af arkivbestanden, ligesom det allerede nu er muligt selv at optage eller mod betaling at bestille digitale billeder af ønskede arkivenheder.

Marianne Jelved